

Ár 2013, föstudaginn 11. janúar, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Oddur Ólason.

Fyrir er tekið **mál nr. 155/2012:**

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 6. september 2012, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 6. september 2012. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 19. september 2012, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 8. nóvember 2012. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 20. nóvember 2012, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust ekki frá sóknaraðila.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 11. janúar 2013.

II.

Málsatvik.

Þann 16. maí 2006 var skuldabréf nr. X, að fjárhæð kr. 4.000.000 gefið út af A ehf., til FF. Varnaraðili hefur nú tekið yfir réttindi og skyldur FF skv. skuldabréfinu. Sóknaraðili og B, sonur hans, tókust á hendur sjálfskuldarábyrgð in solidum á láninu.

Félagið A ehf. varð gjaldþrota á árinu 2008. Sóknaraðili og sonur hans fengu tilkynningar um að Sparisjóðurinn hygðist innheimta skuldina hjá þeim og var skorað á þá að greiða.

Þann 7. nóvember 2009 var skjalið „Skuldskeyting og niðurfelling sjálfskuldarábyrgðaraðila“ undirritað, m.a. af sóknaraðila. Samkvæmt því tókst B á hendur greiðslur á eftirstöðvum skuldabréfs nr. X að upphæð kr. 4.006.632, með þeim ákvæðum sem í bréfinu greindi. Einnig var fallið frá kröfum á hendur sjálfskuldarábyrgðaraðilanum B. Að öðru leyti héldust ákvæði skuldabréfsins óbreytt.

Óskað var eftir afstöðu varnaraðila til sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila á umræddu skuldabréfi. Þann 10. janúar 2012 kvað varnaraðili ábyrgð sóknaraðila gilda.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 6. september 2012.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að felld verði niður sjálfskuldarábyrgð hans á skuldabréfi nr. XX (nú X) hjá varnaraðila.

Sóknaraðili kveður varnaraðila ekki hafa staðið við skyldur sínar samkvæmt samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga við skuldskeytingu lánsins þar sem ekki hafi farið fram greiðslumat á hæfi B til að standa við skuldbindingu sína. Sóknaraðili telur að við skuldskeytinguna hafi orðið til nýtt lán til einstaklingsins B í stað þess láns sem áður hafi verið veitt fyrirtækinu A ehf. Þegar aðilaskipti verði á greiðanda láns sé verið að veita öðrum aðila lán en þegar lánið hafi verið veitt upphaflega.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfu sóknaraðila verði hafnað, enda hafi varnaraðili farið að lögum við útgáfu skuldabréfsins, skilmálabreytingu og skuldskeytingu. Þegar sóknaraðili hafi undirritað skuldabréfið sem sjálfskuldarábyrgðaraðili hafi falist í því loforð sem skuldbindi sóknaraðila að lögum til að tryggja efndir skv. skuldabréfinu. Sönnunarbyrði um að skuldbinding sé fallin úr gildi eða ógild hvíli á sóknaraðila og hafi hann ekki sýnt fram á það.

Varnaraðili byggir kröfu sína á því að þegar félagið hafi orðið gjaldþrota hafi það enga leið haft til að greiða lánið og hafi beinast legið við að ganga að ábyrgðarmönnum félagsins, sóknaraðila og syni hans. Í stað þess að ganga að sóknaraðila heimilaði sparisjóðurinn að sonur hans yrði skuldari lánsins. Sóknaraðili hafi því orðið betur settur við skuldskeytinguna heldur en hann hafði áður verið og hafi mátt vita það, sérstaklega í ljósi þess að sparisjóðurinn hafi ítrekað sent honum persónulega kröfu um greiðslu vegna vanefnda félagsins. Hefði verið framkvæmt greiðslumat og niðurstaða þess verið á þá leið að sonur sóknaraðila gæti ekki staðið við afborganir lánsins verði að telja ólíklegt eða útilokað að sóknaraðili hefði gert athugasemd við skuldskeytinguna, enda hefði þá verið gengið beint að honum og hann krafinn um greiðslu. Ástæða þess að greiðslumeta skuli lántakendur sé svo að væntanlegir ábyrgðarmenn geti tekið upplýsta ákvörðun áður en þeir gangist í ábyrgð. Í þessu tilviki hafi sóknaraðili þegar verið sjálfskuldarábyrgðaraðili og hafi þegar axlað ábyrgð á greiðslum lánsins ásamt syni sínum. Ekki hafi verið um að ræða nýja skuldbindingu eða lánveitingu þótt sparisjóðurinn hafi samþykkt að beina greiðsluseðlum að syni sóknaraðila sem hafi þegar verið sjálfskuldarábyrgðaraðili að láninu.

Varnaraðili vísar á ákvæði 4. gr. laga nr. 32/2009 um ábyrgðarmenn þar sem lögð sé skylda á lánveitanda að framkvæma greiðslumat og kynna niðurstöðu þess en með túlkun skv. orðanna hljóðan beri lánveitandi fyrrnefnda skyldu einungis þegar til ábyrgðarskuldbindingar sé stofnað. Til sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila hafi verið stofnað þegar sóknaraðili hafi samþykkt að gangast í ábyrgð þann 16. maí 2006 og hafi ekki verið stofnað til nýrrar skuldbindingar við skuldskeytinguna, sérstaklega vegna þess að staða sóknaraðila hafi ekki breyst þegar skuldskeyting hafi farið fram í

ljósi þess að nýi skuldarinn hafi verið samábyrgðarmaður hans og fyrri skuldari gjaldþrota.

Varnaraðili bendir á að við lánveitinguna árið 2006 hafi sparisjóðnum ekki borið að framkvæma greiðslumat á félagi enda hafi það verið fyrir gildistöku laga nr. 32/2009 og í tíð samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga sem hafi ekki náð til lánveitingar til félaga. Vísar varnaraðili máli sínu til stuðnings til úrskurðar úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki nr. 49/2012. Varnaraðili bendir jafnframt á dóm Hæstaréttar í máli nr. 116/2010 máli sínu til stuðnings.

Varnaraðili bendir á að sóknaraðili í máli þessu hefði ekki losnað undan ábyrgð sinni hefði hann hafnað því að sonur hans yrði nýr skuldari lánsins heldur hefði þá verið gengið beint að sóknaraðila til greiðslu lánsins og hafi greiðslumat því ekki getað verið ákvörðunarástæða fyrir hann. Greiðslumat hafi ekki þjónað neinum tilgangi og verði að telja að sóknaraðili hafi verið í góðri aðstöðu með að fá upplýsingar frá syni sínum um fjármál hans. Skuldskeytingin hafi verið framkvæmd til þess að koma til móts við óskir sonar sóknaraðila sem hafi viljað hlífa föður sínum.

Varnaraðili telur eins og atvikum sé háttáð í máli þessu sé rétt að hafna kröfum sóknaraðila og vísar varnaraðili sérstaklega til 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga, og telur skilyrði þess ákvæðis ekki uppfyllt, sérstaklega þar sem ekki geti talist ósanngjarnt af hálfu varnaraðila að bera fyrir sig ábyrgð sóknaraðila skv. skuldabréfinu.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að gildi sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila á skuldabréfi nr. X.

Útgefandi umrædds skuldabréfs var A ehf. Af orðalagi 2. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga og heiti þess er ljóst að því er einungis ætlað að ná til ábyrgða á skuldum einstaklinga. Tekur það því ekki til ábyrgða á skuldum einkahlutafélaga, sbr. úrskurð úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki nr. 27/2010. Verður því ekki fallist á kröfu sóknaraðila á þeim grundvelli.

Sóknaraðili vísar kröfu sinni til stuðnings til þess að greiðslumeta hafi átt B við skuldaraskipti á láninu. Þegar skuldaraskiptin áttu sér stað, þann 7. nóvember 2009, voru í gildi lög nr. 32/2009 um ábyrgðarmenn. Í 1. mgr. 4. gr. þeirra laga kemur fram að lánveitandi skuli meta hæfi lántaka til að standa í skilum með lán þar sem ábyrgðarmaður gengst í ábyrgð til tryggingar efnudum lántaka. Samkvæmt orðanna hljóðan á þetta ákvæði við þegar til ábyrgðarskuldbindingar er stofnað. Til sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila á skuldabréfi nr. X var stofnað þegar sóknaraðili samþykkti að gangast í ábyrgð í maí 2006.

Hér verður einnig að líta til þess að óumdeilt er að fyrri skuldari, A ehf., var ógjaldfær með öllu þegar hann var leystur undan skuldbindingu sinni með skuldskeytingunni, sbr. úrskurð úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki nr. 49/2012. Verður að fallast á það með varnaraðila að á sóknaraðila hafi hvílt afdráttarlaus skylda til að greiða skuldabréfið við gjaldprot þess félags. Sú ívilnun sem fólst í því að varnaraðili innheimti skuldina ekki hjá honum, heldur féllst á að skuldskeyta láninu þannig að hinn ábyrgðarmaðurinn yrði nýr skuldari, getur ekki leitt til þess að ábyrgð hans falli niður, jafnvel þótt greiðslumat hafi ekki verið framkvæmt.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F, er hafnað.

Reykjavík, 11. janúar 2013.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Oddur Ólason